

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 1–5

TEXT 1

(1) „OK, boomer“ je internetový mem, který se roku 2019 proslavil doslova přes noc. Co vlastně znamená tato **populární** hláška, kterou dnes mladí lidé reagují na názory starších? Slovo *boomer* pochází z angličtiny a v USA se často používá pro označení lidí, kteří přišli na svět během poválečného baby boomu^[1], tedy v době, kdy ekonomika na Západě prudce rostla. Pro generaci boomerů jsou typické určité názory a postoje, proti nimž se vymezují mladší generace.

Mladým lidem vadí bagatelizace témat, která na rozdíl od boomerů vnímají jako klíčová (sociální síť, klimatická změna aj.), mívají také pocit, že zástupci starší **generace** se k **nim** chovají autoritativně až přezíravě. Hláškou „OK, boomer“ tak mladí de facto říkají: „Nehodlám vyvracet tvůj názor, stejně to nemá cenu.“ Tento postoj vzbuzuje různé reakce: zatímco někteří lidé hlášku chápou jako důsledek pochopitelné **frustrace** plynoucí z pocitu **bezmocí**, jiní ji považují za projev **rasismu**, tedy diskriminace kvůli věku.

(2) V poválečném Československu se sice psal docela jiný příběh než v USA, přesto i čeští boomeri zažili období nevidaných příležitostí – **radikální** změnu jejich životů odstartoval 17. listopad 1989. ***** Samozřejmě, naše situace je ale specifická: primárně jde o propast mezi lidmi, kteří zažili **socialismus**, a těmi, kdo **jej** už nepamatují.

(3) Mezigenerační střet jsme u nás zaznamenali například v roce 2021, kdy v médiích vyšel článek *Oslavy 17. listopadu? OK Boomer*. Podle jeho mladé autorky začínají mít oslavy sametové **revoluce** trapnou příchuť, jelikož se na **nich** dokola opakuje tentýž příběh: sraz na Národní třídě, zapálení svíček, zpěv Modlitby pro Martu… Její názory vzbudily řadu negativních reakcí, a to dokonce i mezi mladými lidmi. Ač byla diskuse místy vyostřená, přinesla užitečné podněty. Objevilo se například doporučení, aby 17. listopadu vyrazili rodiče na Národní třídu společně se svými dětmi. Doufáme, že sdílení zážitků povede ke smelování, a nikoli k rozdělování.

(inspirováno články na wave.rozhlas.cz; www.seznamzpravy.cz)

TEXT 2

Ve vztahu **koreference** jsou takové výrazy, které v daném kontextu odkazují k *téže* skutečnosti (ke stejné osobě, stejné věci, stejnému jevu aj.). Například v souvětí *Petr okradl babičku, já jsem ho při tom viděl* jsou výrazy *Petr* – *ho* ve vztahu koreference, ale výrazy *Petr* – *já* ve vztahu koreference nejsou.

(CZVV)

1 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), či nikoli (N).

1.1 Na rozdíl od boomerů mladí lidé zlehčují tak zásadní témata, jako jsou sociální síť či klimatická změna.

1.2 Jako boomeri se v USA často označují lidé narození během baby boomu, který začal v druhé polovině 40. let 20. století.

1.3 Během oslav sametové revoluce by při vstupu na Národní třídu měly mít rodiny s dětmi přednost před jinými návštěvníky.

1.4 Skutečnost, že se každoročně dne 17. listopadu konají oslavy sametové revoluce, vyvolala roku 2021 negativní reakce mnoha lidí.

- [A] absurdní drama – Samuela Becketta
- [B] absurdní drama – Tennesseeho Williamse
- [C] psychologické drama – Samuela Becketta
- [D] psychologické drama – Tennesseeho Williamse

- [A] Efektivní způsoby, jak nepodlehnout vlivu dezinformací, je mnoho.
- [B] Efektivní způsoby, jak nepodlehnout vlivu dezinformacím, je mnoho.
- [C] Efektivních způsobů, jak nepodlehnout vlivu dezinformací, je mnoho.
- [D] Efektivních způsobů, jak nepodlehnout vlivu dezinformacím, je mnoho.

1. tj. během populační exploze probíhající v letech 1946–1964 ↔

2 Vypište ze **třetí části** TEXTU 1:

2.1 spojku, která je v daném kontextu synonymní se spojkou *poněvadž*;
2.2 spojku, která je v daném kontextu synonymní se spojkou *třebaže*.

3 Která z následujících možností patří na vynechané místo (*****) v **druhé části** TEXTU 1?

- [A] Existuje generační propast i v české společnosti?
- [B] Proč existuje v české společnosti generační propast?
- [C] Projevila se tedy generační propast poprvé až v české společnosti?
- [D] Kdy se tedy poprvé v české společnosti projevila generační propast?

4 Která z následujících možností obsahuje výrazy, jež jsou v TEXTU 1 ve vztahu koreference? (Posuzované výrazy jsou v TEXTU 1 vyznačeny tučně. Úlohu řešte na základě definice uvedeně v TEXTU 2.)

- [A] generace – nim
- [B] bezmocí – ji
- [C] socialismus – jej
- [D] revoluce – nich

5 Které z následujících slov je z hlediska významu užito v TEXTU 1 chybně? (Chybně užitě slovo je v případě této úlohy slovo, jehož význam neodpovídá kontextu TEXTU 1. Posuzovaná slova jsou v TEXTU 1 podtržena.)

- [A] populární
- [B] frustrace
- [C] rasismus
- [D] radikální

6 Který z následujících větných celků není zapsán pravopisně správně?

- [A] Ani korunu navíc za ty přesčasy nedostaneš.
- [B] Musí se učit celý víkend, zatím to ještě neumí.
- [C] Výsledky přijímacích testů zatím nebyly zveřejněny.
- [D] Koupil jen malou květinu, navíc dárků už neměl peníze.

(L. Lederbuchová, *Přívodec literárním dilem, upraveno*)

V 50. a 60. letech 20. století se rozvíjí *****. Tento typ dramatu má specifickou kompozici: obvykle jde o volný sled scén, v nichž se stereotypně opakují motivy i jednotlivé repliky. Jazyk ztrácí svou komunikační funkci, čímž je demonstrována neschopnost porozumět se v odcizeném světě. Divadelní hry (např. *Čekání na Godota* od *****), často ideově odkazující k existencialismu, bývají tak výpovědí o osamocenosti člověka, který pozbyl smyslu života.

7 Na první vynechané místo (*****) ve výchozím textu patří správné označení typu dramatu, na druhé vynechané místo (*****) patří správné jméno spisovatele. Ve které z následujících možností jsou uvedeny obě tyto chybějící informace?

- [A] absurdní drama – Samuela Becketta
- [B] absurdní drama – Tennesseeho Williamse
- [C] psychologické drama – Samuela Becketta
- [D] psychologické drama – Tennesseeho Williamse

8 Který z následujících větných celků je syntakticky bezchybný?

- [A] Efektivní způsoby, jak nepodlehnout vlivu dezinformací, je mnoho.
- [B] Efektivní způsoby, jak nepodlehnout vlivu dezinformacím, je mnoho.
- [C] Efektivních způsobů, jak nepodlehnout vlivu dezinformací, je mnoho.
- [D] Efektivních způsobů, jak nepodlehnout vlivu dezinformacím, je mnoho.

9 Přiřad'te k jednotlivým definicím (9.1–9.3) možnost (A–E), v níž obě slova odpovídají příslušné definici. (Každou možnost z nabídky A–E lze přiřadit maximálně jednou.)

9.1 Jméno činitelské (např. *ošetřovatel*) je odvozeno od slovesa a pojmenovává osobu na základě činnosti, kterou tato osoba vykonává.

9.2 Jméno nositele vlastnosti (např. *nevěděčník*) je odvozeno od přídavného jména a pojmenovává osobu podle její charakteristické vlastnosti.

9.3 Jméno konatelské (např. *bankéř*) je odvozeno od podstatného jména a pojmenovává osobu, která vykonává činnost související s významem tohoto podstatného jména.

- [A] vůdce, holič
- [B] dloustík, pekař
- [C] kameník, ovčák
- [D] zubař, prodáváč
- [E] chytrák, lakomec

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 10

Očima jsem bloudil po svítku ***** jednoduchými šířami. Ty na jeho začátku jsem rozluštil během několika minut – nikdy se mi totiž nestalo, že ***** klíč k jejich řešení.

10

10.1 Napište **náležitý** spisovný tvar slova *popsaný*, který patří na první vynechané místo (*****) ve výchozím textu.

10.2 Na druhé vynechané místo (*****) ve výchozím textu patří sloveso *zapomenout* ve spisovném tvaru 1. osoby, čísla jednotného, způsobu podmiňovacího přítomného, rodu činného. Napište tento tvar.

(Po doplnění náležitého tvaru slova musí být příslušný větný celek smysluplný a pravopisně i gramaticky správný.)

11 Seřad'te jednotlivé části textu (A–E) tak, aby byla dodržena textová návaznost.

- [A] Zanedlouho už z vrcholu ponořeného v mracích hleděli na bažinu, prostírající se až na konec světa. Dlouho bloudili v močálech, až se utábořili u řeky, jejíž vody připomínaly proud studeného skla. V noci se Josému Arcadiovi zdálo o městě, jehož domy mají stěny ze zrcadel. Zaslechl i jeho jméno – Macondo.
- [B] Přesto však snášely pochod docela dobře, a většinou je to dokonce bavilo. Po bezmála dvouletém trmácení spatřili poutníci jednoho rána západní svahy hor.
- [C] Nestanovili si žádný určitý směr; věděli, kde leží Riohacha, takže se snažili jít na opačnou stranu a nezanéchat po sobě žádné stopy. Byla to nesmyslná pout. Na děti s plochými břisky a unavenýma očima byl smutný pohled.
- [D] Přišliž dne přesvědčil svou družinu, aby se zde usadili. Vybral nejsvěžejší místo na celém břehu, nařídil vykácet stromy a na pasece založili novou vesnici.
- [E] José Arcadio Buendía rozhodl, že on a jeho žena Úrsula se z osady, v níž dlouhá léta žili jejich předci, odstěhují, jak jen nejdál to půjde. Několik jeho přátel, nadšených tím dobrodružstvím, sbalilo všechen svůj majetek a i s rodinami se přidali k Buendíovým. Společně se vydali do země, kterou jim nikdo nezaslibil. (*G. G. Márquez, Sto roků samoty, upraveno*)

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 12–17

(1) To lejtstro s úředním razítkem jim přišlo na počátku léta roku 1974. Bylo to v pátek, v den, *který se jí vryl do paměti* a na *který nikdy nezapomene*, protože se během něho semlely věci, které jí pak dlouhé roky trýznily. Protože onoho dne jejich spokojený život nejspíš rozdělila její bota. Jenže kdo mohl tušit, co se v tom bílém hádětí skrývá?

Ano, **možná** bylo úplně neškodné. Jenže Dora tehdy viděla jen plaza, *který se stáčet* kolem Jakoubkových rukou. A bratra, *který ho neobratně svíral* a radoval se, když proti němu had dělал prudké výpady nebo sebou trhal ve snaze se vyprostit z trapičských rukou. Kdo by v takové chvíli nepropadl panice? Obzvlášť když Dora takového hada nikdy dřív na Kopanicích neviděla! Hmátla po něm rychle, Jakoubek stačil jen vyděšeně heknout, a hadi hlava křupla pod podrážkou její polobotky. A pak řev. Jakoubkovi nic nebylo, jen úlek a potom vztek, co se obrátil proti Doře. Zaklesnutí do sebe tancovali po zápraží.

(2) Ten křik přivolal tetu Surmenu. Nebylo to poprvé, co řešila jejich spor, ale tentokrát jí tvář zbělela a v záchvatu náhlé slabosti se musela dlaní zapřít o stěnu. „Ty jsi zabila bílého hádká? Tak ted' nás, Bože, ochraňuj,“ řekla a sesunula se na lavičku.

Dora rozpačité stála před bledou ženou, zatímco se Jakoubek, zastrašený Surmeniným nečekaným chováním, odplížil za roh. Teprve za dlouhou dobu, když se Dora nepřestávala dožadovat vysvětlení, Surmena promluvila: „Tam, kde zabijí bílého hádku, ochráníme domácnosti, se stane hrozně neštěstí!“

(3) S těmi slovy se v Doře najednou vzdemulo něco, co v ní pomalu rostlo v předcházejících měsících. NECHUŤ přistupovat na všechna ta nesmyslná pravidla, jímž se lidé ze žitkovských strání svazovali. Další smolná pověra? Copak těch věcí, kterých se musí vyvarovat, už není dost? Ted' ještě přibude STRACH ze zabitého hada!

(*K. Tučková, Žitkovské bohyně, upraveno*)

12 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), či nikoli (N).

12.1 Jakoubka natolik vyděsily hadovy nečekané výpady a zběsilé pohyby, že začal řvát.

12.2 Surmena řešila alespoň jeden spor mezi Dorou a Jakoubkem už předtím, než byl zabít bílý had.

12.3 Surmena předvíдалa, že Dora jednou zabije bílého hada a tím na jejich domácnost přivolá neštěstí.

12.4 Jedním z důvodů, proč Dora zabila bílého hada, byl protest proti pověrám, které ji negativně ovlivňovaly.

13 Vypište z druhé části výchozího textu tři podstatná jména, která jsou v textu užita ve stejném pádě jako slovo *razítko* v úseku *lejtstro s úředním razítkem*. (Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného podstatného jména, tak zapsání jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání.)

14 Které z následujících tvrzení o slově *tučně* vyznačeném ve výchozím textu je pravdivé?

- [A] Slovo *možná* je v textu neohebným slovem s významem *asi, snad*.
- [B] Slovo *možná* je v textu neohebným slovem s významem *bezpodmínečně*.
- [C] Slovo *možná* je v textu přídavným jménem s významem *pravděpodobná*.
- [D] Slovo *možná* je v textu přídavným jménem s významem *případná, eventuelní*.

15 Které z následujících tvrzení odpovídá výchozímu textu?

- [A] Příhoda o zabítí bílého hada, která se odehrála roku 1974, je vyprávěna v ich-formě.
- [B] Příhoda o zabítí bílého hada, která se odehrála roku 1974, je vyprávěna v er-formě.
- [C] Z textu nevyplývá, v kterém roce Dora zabila bílého hada, jisté však je, že tato příhoda je vyprávěna v ich-formě.
- [D] Z textu nevyplývá, v kterém roce Dora zabila bílého hada, jisté však je, že tato příhoda je vyprávěna v er-formě.

16 Které z následujících tvrzení o úsecích podtržených ve výchozím textu *není* pravdivé?

- [A] Pokud v úseku *který se jí vryl do paměti* tvar *který* nahradíme tvarem *jenž* (tzn. *jenž se jí vryl do paměti*), bude příslušný větný celek gramaticky správný.
- [B] Pokud v úseku *který nikdy nezapomene* tvar *který* nahradíme tvarem *jenž* (tzn. *jenž nikdy nezapomene*), bude příslušný větný celek gramaticky správný.
- [C] Pokud v úseku *který se stáčet* tvar *který* nahradíme tvarem *jenž* (tzn. *jenž se stáčet*), bude příslušný větný celek gramaticky správný.
- [D] Pokud v úseku *který ho neobratně svíral* tvar *který* nahradíme tvarem *jenž* (tzn. *jenž ho neobratně svíral*), bude příslušný větný celek gramaticky správný.

17 Které z následujících tvrzení o dvou slovech zapsaných ve třetí části výchozího textu velkými písmeny je pravdivé?

- [A] Každé z těchto slov je v daném kontextu expresivní.
- [B] Žádné z těchto slov není v daném kontextu expresivní.
- [C] Slovo *nechuť* je v daném kontextu expresivní, slovo *strach* však nikoli.
- [D] Slovo *strach* je v daném kontextu expresivní, slovo *nechuť* však nikoli.

(Vzhledem k povaze jedné z úloh není zdroj výchozího textu uveden.)

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 18

Nechtěl urazit ani Evina bratra[1] ani jeho ženu[2] a proto ironický komentář na adresu jejich nezvedeného dítka[3] raději spolkl.

18 Kam je nutné doplnit čárku, aby byl výchozí text pravopisně správný?

- [A] pouze na místo označené [2]
- [B] jak na místo označené [1], tak na místo označené [2]
- [C] jak na místo označené [1], tak na místo označené [3]
- [D] jak na místo označené [2], tak na místo označené [3]

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 19–23

21. srpna 1986 došlo v oblasti kamerunského jezera Nyos k přírodní katastrofě, jež nemá obdoby. Z jezera náhle vytryskl mohutný gejzír a vzápětí se okolními vesnicemi začal valit mrak dusivého plynu, který vmžiku zabít mnoho lidí i zvířat v okruhu do 25 kilometrů od Nyosu. Lidé se **tam** toho dne udusilo přes 1 700.

Za příčinu jejich smrti odborníci nakonec označili oxid uhličitý (CO2), který se uvolnil z jezera. Nyos totiž leží v sopečné oblasti a podle dnem ukulývá magma, z něhož tento plyn pozvolna uniká. Oxid uhličitý se tak dlouho hromadí v hlubinách jezera, až vytvoří časovanou bombu, jež může vybuchnout prakticky kdykoli. Dodnes není zcela zřejmé, čím bylo tehdy uvolnění CO2 z Nyosu zapříčiněno: mohlo **jít** o sesuv půdy, odborníci ale zvažují i jiné možnosti. K limnické erupci (prudkému uvolnění plynu z vodní masy) došlo už v roce 1984 v jezeře Monoun. Tato událost však, patně kvůli nižšímu počtu obětí, vzbudila **mnohem** menší zájem.

Únik CO2 z podloží do vody je celkem běžný jev. *Je-li voda mělká*, plyn se z ní postupně uvolňuje sám. Nehrozí tedy velké nebezpečí. Jezero Nyos je ale hluboké přibližně 200 metrů. V takových případech fungují svrchní vrstvy vody jako zátka – jejich váha udrží ve spodních vrstvách velké množství plynu. Ten se pak může naráz uvolnit.

Abý se předešlo dalším tragédiím, byla u Nyosu i Monounu instalována zařízení, jež mají **zabránit** hromadění CO2 v hlubinách.

Největší hrozbou je tak dnes jezero Kivu o hloubce skoro 500 metrů, které leží na území dvou států: Rwandy a Konžské demokratické republiky. V případě limnické erupce v Kivu by byly ohroženy životy milionu lidí z okolí. Jezero tedy představuje potenciální riziko, zároveň však obsahuje cennou surovinu. V jeho vodách totiž vzniká metan, významný zdroj energie pro zdejší region, trpící energetickou chudobou. Před několika lety proto vznikl projekt KivuWatt, který metan z Kivu využívá při výrobě elektřiny.

19 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), či nikoli (N).

19.1 V okruhu do 25 kilometrů od jezera Nyos zemřelo dne 21. srpna 1986 více než 1 700 lidí.

19.2 Jezera, v nichž se vyskytuje metan, představují jediný zdroj energie pro chudý region v okolí Kivu.

19.3 Aby došlo k limnické erupci, spodní vrstva vody jednak musí obsahovat CO2, jednak musí být silná více než 200 metrů.

19.4 Pokud v jezeře Kivu dojde k limnické erupci, bude ohrožen život půl milionu obyvatel Rwandy a půl milionu obyvatel Konžské demokratické republiky.

20 Které z následujících tvrzení o dvou větech podtržených ve výchozím textu je pravdivé?

- [A] Věta *Je-li voda mělká* vyjadřuje podmínku, za které platí obsah věty hlavní, pomocí věty *Abý se předešlo dalším tragédiím* je vyjádřen nějaký účel.
- [B] Věta *Je-li voda mělká* vyjadřuje podmínku, za které platí obsah věty hlavní, pomocí věty *Abý se předešlo dalším tragédiím* je vyjádřena nějaká příčina.
- [C] Věta *Je-li voda mělká* vyjadřuje podmínku, za které přestává platit obsah věty hlavní, pomocí věty *Abý se předešlo dalším tragédiím* je vyjádřen nějaký účel.
- [D] Věta *Je-li voda mělká* vyjadřuje podmínku, za které přestává platit obsah věty hlavní, pomocí věty *Abý se předešlo dalším tragédiím* je vyjádřena nějaká příčina.

21 Která z následujících informací je ve výchozím textu čtenářům předkládána jako domněnka?

- [A] informace, že událost, k níž došlo 21. 8. 1986 v oblasti jezera Nyos, byla přírodní katastrofou
- [B] informace, že není dosud zcela zřejmé, proč se 21. 8. 1986 z jezera Nyos uvolnil oxid uhličitý
- [C] informace, že menší zájem o limnickou erupci v jezeře Monoun souvisí s počtem obětí, které si tato událost vyžádala
- [D] informace, že prudké uvolnění plynu z vodní masy, k němuž došlo například u jezera Monoun, se označuje jako limnická erupce

22 Ve které z následujících možností je uvedena dvojice slov, jež lze v kontextu výchozího textu považovat za antonyma? (První slovo z každé dvojice pochází z výchozího textu a je v něm vyznačeno tučně.)

- [A] tam – sem
- [B] jít – stát
- [C] mnohem – málem
- [D] zabránit – umožnit

23

Tvrzení č. 1: Dominantní funkcí výchozího textu je funkce estetická. **Tvrzení č. 2:** Mezi jazykové prostředky užité ve výchozím textu patří termíny.

Odpovídá alespoň některé z výše uvedených tvrzení výchozímu textu?

- [A] ne, Žádné z těchto tvrzení
- [B] ano, každé z těchto tvrzení
- [C] ano, pouze však tvrzení č. 1
- [D] ano, pouze však tvrzení č. 2

24 Rozhodněte o každé z následujících vět, zda je zapsána pravopisně správně (A), či nikoli (N).

24.1 Starosti o vážné nemocné rodiče mě psychicky zcela vysílili.

24.2 Na poslední chvíli se ji podařilo koupit zlevněný lázeňský pobyt.

24.3 Unikání jeskynní komplex je oblíbeným cílem evropských turistů.

24.4 Nový historický film od francouzského režiséra určité stojí za zhlédnutí.

(Vzhledem k povaze jedné z úloh není zdroj výchozího textu uveden.)

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 25–28

(1) Spinkej, synáčku, spi, zavři očička svý – dva modré květy hořce. Celovětově se oblébeným cílem evropských turistů. Jednou zřednou jak plech, zachutná tabákem dech a políbení hořce.

(2) Na zlomu století v náručí zhebne ti tvá první – nebo pátá, než kdo cokoli zví, rány se zajíhví – a budeš jako táta.

Spinkej, synáčku, spi, zavři očička svý, máma vypere plenky. Odrosteš sunaru, uusedněš u baru u trochu jiné sklenky.

(3) A že zlé chvíle jdou, k vojsku tě odvedou, zbraň dají místo dláta, chlast místo náručí, couvat tě naučí – a budeš jako táta.

Spinkáš, synáčku, spiš, nouze vyžrala spiž a v sklepeř bydlí bída. V jeslích na nároží máma tě odloží, *****.

Recepis na lhaní dají ti na hraní – a nález bude ztráta, kompromis z života, zbude ti samota – pak budeš jako táta…

(*K. Kryl, Ukolebávka, upraveno*)

25 Které z následujících tvrzení odpovídá výchozímu textu?

- [A] Lyrický subjekt se obrací na dítě a promlouvá o jeho budoucnosti.
- [B] Lyrický subjekt zakazuje dítěti, aby v budoucnu opakovalo jeho chyby.
- [C] Lyrický subjekt z pozice dítěte mluví k otci a představuje mu budoucnost.
- [D] Lyrický subjekt z pozice dítěte prosí otce, aby se v budoucnu vyvaroval chyb.

26 Které z následujících tvrzení odpovídá první části výchozího textu?

- [A] Pomocí obrazného pojmenování *dva modré květy hořce* jsou zde nejspíše označovány oči uspávaného synáčka.
- [B] Pomocí obrazného pojmenování *dva modré květy hořce* je zde nejspíše označován pohled usínajícího synáčka na modré květy.
- [C] Pomocí přímého (tj. nikoli obrazného) pojmenování *dva modré květy hořce* jsou zde nejspíše označovány oči uspávaného synáčka.
- [D] Pomocí přímého (tj. nikoli obrazného) pojmenování *dva modré květy hořce* je zde nejspíše označován pohled usínajícího synáčka na modré květy.

27 Na vynechané místo (*****) ve výchozím textu patří sedmislabičný verš, který se rýmuje se sedmislabičným veršem z téže sloky. Který z následujících veršů patří na toto místo?

- [A] když noc ráno ob

32 Které z následujících tvrzení o větných členech tučně vyznačených ve výchozím textu je pravdivé?

- [A] Větný člen *hory* je rozvíjen pouze jedním větným členem, a to *strměm*.
- [B] Větný člen *na úbočí* je rozvíjen pouze jedním větným členem, a to *strměm*.
- [C] Větný člen *hory* je rozvíjen celkem dvěma větnými členy, a to *strměm* a *na úbočí*.
- [D] Větný člen *na úbočí* je rozvíjen celkem dvěma větnými členy, a to *strměm* a *hory*.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 1–5

Když v anketě Sportovec roku 2023 vyhrála tenistka Markéta Vondroušová, nebylo divu – poslední dobou jsou totiž u nás v individuálních sportech úspěšnější ženy. Získávají víc medailí než muži a hvězdné výkony Ester Ledecké nebo Martiny Sáblíkové **přitáhly** k ženskému sportu spoustu fanoušků. Jeho popularita ostatně strmě roste i ve světě. K tomuto vzestupu ale vedla stovky let trvající cesta. Pro ženský sport bylo nutné především získat veřejnost, značně ***** předsudky. Například že ženské tělo je pro sport křehké nebo že sportování způsobí ženám neplodnost. Ještě na počátku 20. století tvrdil zakladatel moderního olympismu Pierre de Coubertin, že jedinou úlohou žen ve sportu je zdobit vavřínovou snítkou hlavy mužských vítězů.

K vyvrácení takových mýtů přispěla i Alfonsina Strada. Letos je tomu 100 let, co se jako jediná žena v historii zúčastnila Giro d’Italia. Na tomto cyklistickém závodě smějí tradičně startovat jen muži, proto se Strada přihlásila pod mužským jménem Alfonsin. Pořadatelé její identitu sice odhalili, nakonec jí však **povolili** na trasu dlouhou 3 613 km **vyrazit**. V prvním týdnu konkurovala Strada soupeřům, a to i v etapách horskými průsmyky. Pak ale **přišel** nečekaný zvrat. Osmý den se přihnal sněhová vánice, v níž cyklistka několikrát havarovala. Při jednom pádu dokonce zlomila řídítka. **Na jejich místo ale zastrčila násadu od koštíte a etapu dokončila**. A poté i celý závod – 12. ročník Gira přitom zvládlo kromě ní jen 30 závodníků z původních 90. Po dojezdu do Milána oslavovaly „Dábla v sukni“ (tak se Alfonsině přezdívalo) davy fanoušků.

DÍKY odvaze Alfonsiny Strady a dalších sportovkyň (například Kathrine Switzer, která byla napadena, když roku 1967 běžela Bostonský maraton) se přístup k ženskému sportu začal měnit. Do dějin se zapsala olympiáda roku 2012 v Londýně, na níž poprvé každý z účastnických států vyslal soutěžit alespoň jednu ženskou reprezentantku. Pokud bude příznivý trend pokračovat, sportovkyně se snad dočkají i lepšího ohodnocení své práce.

(inspirováno články v časopisech Respekt a 100+1 zahraniční zajímavost)

1   **Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), či nikoli (N).**

1.1 Z českých sportovkyň získala jen Ester Ledecká víc medailí v individuálních sportech než Martina Sáblíková.

1.2 Na 12. ročníku závodu Giro d’Italia, dlouhém přes tři tisíce kilometrů, skončila Alfonsina Strada na 31. místě.

1.3 Na olympiádě roku 2012 v Londýně závodily v každé soutěži ženské reprezentantky všech účastnických států.

1.4 Alfonsina Strada absolvovala závod Giro d’Italia v téměř století, ve kterém byl při běhu Bostonského maratonu napadena Kathrine Switzer.

2

2.1 **Napište náležitý spisovný tvar přidávného jména ovlivněný, který patří na první vynechané místo (*****) ve výchozím textu.**

2.2 **Napište náležitý spisovný tvar přidávného jména vedoucí, který patří na druhé vynechané místo (   ) ve výchozím textu.**

(Po doplnění náležitého tvaru slova musí být příslušný větný celek pravopisně i gramaticky správný a smysluplný.)

3   **Které z následujících tvrzení o slovesh tučně vyznačených ve výchozím textu je pravdivé?**

- [A] Slova *přitáhnout* a *povolit* jsou v textu antonymy, totéž platí i pro dvojici slov *vyrazit – přijít*.
- [B] Slova *přitáhnout* a *povolit* nejsou v textu antonymy, totéž platí i pro dvojici slov *vyrazit – přijít*.
- [C] Slova *přitáhnout* a *povolit* jsou v textu antonymy, slova *vyrazit* a *přijít* však v tomto textu antonymy nejsou.
- [D] Slova *přitáhnout* a *povolit* nejsou v textu antonymy, slova *vyrazí* a *přijít* však v tomto textu antonymy jsou.

4   **Které z následujících tvrzení o úseku podtrženém ve výchozím textu je pravdivé?**

- [A] V tomto úseku jsou všechna slova spisovná.
- [B] V tomto úseku je nespisovné pouze jedno slovo, a to *koště*.
- [C] V tomto úseku je nespisovné pouze jedno slovo, a to *zastrčit*.
- [D] V tomto úseku jsou nespisovná dvě slova, a to *zastrčit* a *koště*.

5   **Které z následujících tvrzení je pravdivé?** (Posuzovaný výraz pochází z posledního odstavce výchozího textu a je v něm zapsán velkými písmeny.)

- [A] Výraz *díky* je vždy ohebným slovem, je jím tedy i ve výchozím textu.
- [B] Výraz *díky* je vždy neohebným slovem, je jím tedy i ve výchozím textu.
- [C] Výraz *díky* je ve výchozím textu neohebným slovem, v jiném kontextu však může být slovem ohebným.
- [D] Výraz *díky* je ve výchozím textu ohebným slovem, v jiném kontextu však může být slovem neohebným.

6   **Přiraďte k jednotlivým větným celkům (6.1–6.3) možnost (A–E), jíž lze nahradit podtržený úsek tak, aby význam příslušného větného celku zůstal zachován.**

(Každou možnost z nabídky A–E lze přiřadit maximálně jednou.)

6.1 **Vstup na lávku pro pěši je zakázán v případě dlouhotrvajících silných dešťů.**

6.2 **V kraji zatím nehrozí neúroda obilí navzdory dlouhotrvajícím silným dešťům.**

6.3 **Hladina řeky bude nadále stoupat následkem dlouhotrvajících silných dešťů.**

- [A] , takže dlouho vydatně prší
- [B] , ledaže dlouho vydatně prší
- [C] , jestliže dlouho vydatně prší
- [D] , protože dlouho vydatně prší
- [E] , přestože dlouho vydatně prší

7   **Rozhodněte o každém z následujících větných celků, zda je zapsán pravopisně správně (A), či nikoli (N).**

7.1 Obě kočky, které bratří přinesli z útulku, se schovávali ve stíněm koutě.

7.2 Po podnikatelské smrti vytvořili pozůstali plán, jak postupně oddlužit firmu.

7.3 Občané svými protesty docílili toho, že se rodinné komunitní centrum nezruší.

7.4 Překupníci, po nichž se pátrá, v tajně skryší schraňovali obrazy a jiné cennosti.

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 8–11

TEXT 1

(1) Otrokem jsem zplozen, otrokyní zrozen, kolébavkou býval děcku pouta chřest, po můj život celý okov zrezavěl ve dne v noci zníval pustínou mých cest.

Rost jsem, otrok chabý, mezi bratry raby, kolébavkou býval děcku pouta chřest, po můj život celý okov zrezavěl ve dne v noci zníval pustínou mých cest.

(2) A přec oko časem plachým svitlo jsem, napínal jsem ucho za les, za vody; mnil jsem, že tam kdesi jásá pod nebesy, letí v naše hlucho píseň svobody.

(3) Ale jak se vznesla, hlava zase klesla, znova v hanbě, hoří rok šel za rokem… V šíji dosud jarmo

a zrak čeká darmo vykoupení v zoří – zemru otrokem!

(4) Již se vaz můj chýlí, na skrání vlas bílý, naděje už v temnou jeseně nekynou, že mé ruce spjaté setřesou jho klaté – vím, že pouta se mnou v hrobě spočinou.

Vysvětlivky: *rab* – otrok; *jarmo, jho* – část dobytčího postroje, přen. útlak; *mnit* – domnívat se; *jesen* – podzim

(Svatopluk Čech, *úryvek ze sbírky Písně otroka, upraveno*)

TEXT 2

Rýmují-li se v básni dva verše končící různými slovy, z nichž jedno slovo je celé obsaženo v tom druhém, vzniká **rýmové echo**, např. *a na topole podle skal / zelený mužik zatle __skal__*.

(CZVV)

8   **Vypište z první části TEXTU 1 předložku, která v textu vyjadřuje časové rozpětí (jak dlouho).**

9   **Které z následujících tvrzení odpovídá TEXTU 1?**

- [A] Lyrický subjekt v určité fázi svého života už nedoufal, že by se někdy mohl stát svobodným.
- [B] Lyrický subjekt nemohl v dětství často usnout, protože byl přikován ke kolébce chřestícími pouty.
- [C] Lyrický subjekt navrhuje, že obětuje svůj zrak, pokud bude výměnou za tuto obět vykoupen z otroctví.
- [D] Lyrický subjekt sděluje, že jeho sestrám byly odizeny šperky a na boky jim byly místo ozdob připevněny okovy.

10   **Které z následujících tvrzení o druhé a třetí části TEXTU 1 je pravdivé?**

(Úlohu řešte na základě definice uvedené v TEXTU 2.)

- [A] Rýmové echo se vyskytuje jak v druhé, tak ve třetí části textu.
- [B] Rýmové echo se nevyskytuje ani v druhé, ani ve třetí části textu.
- [C] Rýmové echo se vyskytuje v druhé, nikoli však ve třetí části textu.
- [D] Rýmové echo se vyskytuje ve třetí, nikoli však v druhé části textu.

11

Medailonek: Svatopluk Čech patřil k ruchovcům (skupině umělců, která kladla důraz na národní uvědomění v literatuře), tvořil převážně v 2. polovině 19. století a kromě poezie psal i prózy, např. *Pravý výlet pana Broučka do Měsíce*.

Jsou všechny informace o Svatopluku Čechovi ve výše uvedeném medailonku pravdivé?

- [A] Ano, všechny tyto informace jsou pravdivé.
- [B] Ne – aby byly pravdivé, je nutné slovo *ruchovci* nahradit slovem *májovci*.
- [C] Ne – aby byly pravdivé, je nutné časový údaj 19. století nahradit údajem 20. století.
- [D] Ne – aby byly pravdivé, je nutné název díla *Pravý výlet pana Broučka do Měsíce* nahradit názvem díla *Noc na Karlštejně*.

12   **Seřaďte jednotlivé části textu (A–E) tak, aby byla dodržena textová návaznost.**

- [A] Stačily dva nebo tři údery ostrou hranou kamene a namísto skleněné tabulky zel prázdný prostor, do kterého vnořil paži. Uvolnil západku a okno se otevřelo dokořán. Vtom uslyšel Rhiannoniny kroky – blížila se zezadu kolem kaple.
- [B] Když si okno prohlédl, zmocnila se ho rozhodnost: měl by jednat raději hned, aby si to zas nerozmyslel. Seskočil dolů, hledal vhodný kámen, našel ho a znovu se vyšplhal na úzkou římsu pod oknem.
- [C] Vtěrunku počkal, aby nabral dech, ještě jednou se vzepřel, odrazil se a už ležel na prkenné podlaze kaple uprostřed prachu a skleněných střepů.
- [D] Rychle vstal, oprášil si dlaně – neřizl se, dokonce si nezpůsobil ani žádné vážnější odřeniny – a pak sebevědomě vykročil směrem k hlavním dveřím.
- [E] Nepřál si, aby ho spatřila, jak nedůstojně zápasí s nohama komihajícíma se ve vzduchu, a proto bez váhání vsoukal hlavu a ramena do otevřeného prostoru. Protáhl se skrz a zastavil se s rukama na vnitřním parapetu okna a s koleny bolestně zarytými do kovového rámu.

(J. Wain, *Zima v horách, upraveno*)

13   **Která z následujících vět *není* zapsána pravopisně správně?**

- [A] Z médií se na mě snesla vlna kritiky.
- [B] Všechny povinnosti tu teď leží na mně.
- [C] O mě se v tom shonu nikdo moc nestaral.
- [D] Oba sousedové synové se o mně tehdy ucházeli.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 14–18

(1) Po roce 1848 procházela francouzská literatura proměnou. Témata a výrazové prostředky romantismu (zejména vznícená citovost a revoluční angažovanost) se již přežily a vůdčím uměleckým směrem se stal ******, typický svými romány založenými na zdánlivě objektivním pozorování skutečnosti. Na jednom z nejslavnějších, *Paní Bovaryové*, tehdy pracoval   . Poezie stála na rozcestí – vyšla dokonce stať pojednávající o tom, proč o **ní** francouzské publikum už ztratilo zájem. To podnítilo některé literáty, aby hledali nové podoby básnického výrazu. **Jejich** snahy vyvrcholily v roce 1866 vydáním sborníku *Současný Parnas* – tvůrcům sdruženým kolem něj se začalo říkat parnasisté. Parnasistická poezie vynikala silnou smyslovostí a vybroušenou formou.

V září roku 1871, když se pracovalo na druhém svazku *Současného Parnasu*, přivedl Paul Verlaine na společnou večeři parnasistů Jeana Arthura Rimbauda, s nímž se nedávno seznámil. Nováček tu přečetl báseň *Opilý koráb* a další své verše. Reakce spolustolovníků lze vyjádřit jen slovy obdiv a úžas. Večeře se nemohl zúčastnit spisovatel Émile Blémont, a tak se nám líčení oné události dochovalo v listu, který mu napsal přítel Léon Valade:

(2) „To jste přišel o mnoho. Pod patronátem Verlaine byl tu předveden strašlivý básník, není mu ještě osmnáct. Velké ruce, absolutně dětská tvář, jaká se hodí tak k třináctiletému chlapci, povaha spíš divoká než bojácná, tak vypadá ten kluk. Z jeho životopisu Vám teď mnoho nepovím. Vzte ale, že je rozhodnut nikdy se nevrátit do rodného kraje. Přijďte a uvidíte sám. Je to vzházející génius.“

(3) Zájem o *dílo, které rozvířilo stojaté vody poezie*, ale záhy opadl. Zanedlouho byl *mladík, o němž se s nadšením psalo v dopise*, pokládán za vyšinutého *člověka, jenž zavádí poezii na nebezpečné cesty*. Ti nejhovívavější v něm viděli hvězdu, jež zazáří jen krátce, *talent, který vmžiku shoří a navždy zapadne do nicoty*. Rimbaudovu hodnotu musely objevit až další generace – pro mnoho moderních umělců se stal nedostupným vzorem.

(Vzhledem k povaze jedné z úloh není zdroj výchozího textu uveden.)

14   **Ve kterém z úseků podtržených ve výchozím textu se *neuplatňuje* obraznost?**

- [A] dílo, které rozvířilo stojaté vody poezie
- [B] mladík, o němž se s nadšením psalo v dopise
- [C] člověka, jenž zavádí poezii na nebezpečné cesty
- [D] talent, který vmžiku shoří a navždy zapadne do nicoty

15   **Na první vynechané místo (*****) ve výchozím textu patří správný název uměleckého směru, na druhé (   ) patří správné jméno autora románu *Paní Bovaryová*. Ve které z následujících možností jsou uvedeny obě tyto informace?**

- [A] realismus – Gustave Flaubert
- [B] realismus – Alexandre Dumas
- [C] klasicismus – Gustave Flaubert
- [D] klasicismus – Alexandre Dumas

16   **Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), či nikoli (N).**

16.1 Úspěch *Paní Bovaryové* a dalších románů způsobil, že se roku 1848 francouzská literatura proměnila.

16.2 Každý z parnasistů, kteří si na večeři v září 1871 vyslechli báseň *Opilý koráb*, řekl Jeanu Arthuru Rimbaudovi osobně, jak toto jeho dílo obdivuje.

16.3 *Opilý koráb* a další básně Jeana Arthura Rimbauda se dochovaly pouze v listu, jehož součástí bylo vylíčení večeře parnasistů ze září roku 1871.

16.4 Zatímco o vydání prvního svazku *Současného Parnasu* se básníci snažili od roku 1848 až do roku 1866, práce na jeho druhém svazku trvala jen pět let.

17   **Které z následujících tvrzení o zájmech *ni* a *jejích*, tučně vyznačených v první části výchozího textu, je pravdivé?**

- [A] První zájmeno odkazuje ke slovu *stať*, druhé ke slovnímu spojení *nové podoby*.
- [B] První zájmeno odkazuje ke slovu *stať*, druhé ke slovnímu spojení *některí literáti*.
- [C] První zájmeno odkazuje ke slovu *poezie*, druhé ke slovnímu spojení *nové podoby*.
- [D] První zájmeno odkazuje ke slovu *poezie*, druhé ke slovnímu spojení *některí literáti*.

18   **Které z následujících tvrzení nejlépe vystihuje druhou část výchozího textu?**

- [A] Jde o pasáž z textu adresovaného Léonu Valadovi, která obsahuje stručnou biografii Jeana Arthura Rimbauda.
- [B] Jde o pasáž z textu adresovaného Émilu Blémontovi, která obsahuje stručnou biografii Jeana Arthura Rimbauda.
- [C] Jde o pasáž z textu adresovaného Léonu Valadovi, která obsahuje stručnou charakteristiku Jeana Arthura Rimbauda.
- [D] Jde o pasáž z textu adresovaného Émilu Blémontovi, která obsahuje stručnou charakteristiku Jeana Arthura Rimbauda.

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOZE 19

rtěňka
trávník
sušáka
horečka
vtulník
palčák
hloubka
budík
slamák
škrabka
holubník
severák
TEXT 2 Názvy prostředků (např. <i>rydlo</i>) jsou utvořeny od sloves a pojmenovávají věci, které slouží jako nástroj nějaké činnosti (např. rydlo slouží jako nástroj rytí).
<i>(Mluvnice češtiny 1, upraveno)</i>

19   **Vypište z TEXTU 1 tři názvy prostředků.** (Úlohu řešte na základě definice uvedené v TEXTU 2. Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného slova, tak zapsání jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání.)

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 20–26

TEXT 1

(1) Tyler a já jsme se stali sabotéry hostin. K hostině totiž klienti dostanou i personál: jídlo a služby na jednom účtu. Na takových akcích se spropitné nedává, jsi pro ně jen šváb.

Kdysi Tyler pracoval jako číšník na hostině ve vile podobné prosklenému obláčku, jenž se vznáší nad městem. Právě byl naservírován rybí chod a Tyler oplachuje talíře od prvního, těstovinového chodu. Do kuchyně vchází hostitelka a mává kusem papíru. Ten povlává jako **vlaжка**, tak moc se jí třese ruka. Madam PROCEDÍ skrz zatáté zuby, zda číšníci neviděli někoho z hostů proklouznout nenápadně **chodbou** k ložnici. Zvlášť některou z **dam**.

Tyler k ní vzhledne, ostatní číšníci dál myjí nádobí. Pomocný kuchař Leslie se věnuje chodu, který je podle menu na řadě: podlévá plněné artyčoky **másem**. Když se nikdo z tázaných nemá k odpovědi, řekne Tyler:

(2) „Do té části domu nesmíme. Přijdeme garáží a máme vidět jen kuchyň a jídelnu.“

Vtom vstoupí hostitel a vezme ženě z ruky ten **cár** papíru. „To bude v pořádku,“ říká.

„Jak můžu jít mezi ty lidi,“ vyhrkne madam, celá rozrušená, „když nevím, kdo to uďělal?“ Hostitel jí položí dlaň na záda bílých šatů, barevně sladěných s domem, a žena se narovná – jednoduché gesto způsobí, že je najednou klidná.

(3) „Jsou to naši hosti,“ říká hostitel, „a tenhle večírek je důležitý.“ Pak už mu stačí manželku jen trochu postrčit, načež odejdou zpátky do jídelny. Když procházejí létacími dveřmi, závan vzduchu dožene Tylerovi k nohám vzkaz, odhozený na podlahu.

„Co se tam píše?“ ptá se Albert, jeden z číšníků. Tyler ani nezvedne papír a odpoví: „V*pravila jsem něco moči nejméně do jednoho z vašich čtených parfému*.“

Albert se usmívá: „Tys jí dal moč do voňavky?“

„Jen jsem nechal ten lístek mezi lahvičkami v koupelně – má jich tam asi sto,“ říká Tyler.

„Takže vlastně nedal?“

„Ne, ale to ona neví.“

(Ch. Palahniuk, Klub rváčů, upraveno)

TEXT 2

Podstatné jméno typu A (např. *duše*) – ve všech tvarech tohoto podstatného jména má kořen stejnou podobu.

Podstatné jméno typu B (např. *práce*) – v některých tvarech tohoto podstatného jména obsahuje kořen dlouhou samohlásku (*práci*) a v některých krátkou (*pracemi*).

(CZVV)

20   **Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), či nikoli (N).**

20.1 Lístek se vzkazem, jehož znění Tyler znal, odhodila na podlahu hostitelka.

20.2 Při hostině vníkla jedna z dam do hostitelčiny ložnice, což vyvolalo rozruch.

20.3 Rybí chod se na hostině podával později než těstovinový, ale dříve, než byly na řadě plněné artyčoky.

20.4 Tyler se rozhodl neřít hostitelce pravdu o jejích parfémech, protože mu tato dáma odmítla dát očekávané spropitné.

21   **Vypište z druhé části TEXTU 1 dvě podstatná jména, která jsou v textu užita ve stejném pádě a čísle jako slovo *talíře* v úseku *Tyler oplachuje talíře*.** (Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného slova, tak zapsání jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání.)

22   **Které z následujících slov je tvarem podstatného jména typu B?** (Posuzovaná slova jsou v TEXTU 1 vyznačena tučně. Úlohu řešte na základě definic uvedených v TEXTU 2.

Posuzujte pouze spisovné tvary podstatných jmen.)

- [A] vlaжка
- [B] dam
- [C] másem
- [D] cár

23

Tvrzení: Těsně předtím, než hostitel vstoupil do kuchyně, se v ní nacházel Tyler a *****.

Kterou z následujících možností je nutné doplnit na vynechané místo (*) ve výše uvedeném tvrzení, aby toto tvrzení odpovídalo TEXTU 1?

- [A] celkem dvě další postavy, z nichž jedna pracovala na hostině jako číšník
- [B] celkem tři další postavy, z nichž nejméně dvě pracovaly na hostině jako číšníci
- [C] alespoň tři další postavy, přičemž pouze jedna postava pracovala na hostině jako číšník
- [D] alespoň čtyři další postavy, přičemž nejméně dvě postavy pracovaly na hostině jako číšníci

24   **Které z následujících tvrzení o větném členu *chodbou*, podtrženém v první části TEXTU 1, je pravdivé?**

- [A] Tímto větným členem je v příslušné větě rozvit větný člen z *hostů*.
- [B] Tímto větným členem je v příslušné větě rozvit větný člen *proklouznout*.
- [C] Tímto větným členem je v příslušné větě rozvit větný člen *nenápadně*.
- [D] Tímto větným členem je v příslušné větě rozvit větný člen *k ložnici*.

25   **Ve které z následujících možností je význam slova *něco* nejpodobnější významu, jež má toto slovo ve větě podtržené ve třetí části TEXTU 1?**

- [A] Šla si koupit něco k jídlu.
- [B] Z toho chlapce něco bude.
- [C] Zbylo mu aspoň něco peněz.
- [D] Dozvěděl se o ní něco hrozného.

26   **Které z následujících tvrzení o slově zapsaném v TEXTU 1 velkými písmeny je pravdivé?**

- [A] Toto slovo není expresivní ani v daném kontextu, ani v souvětí *Když táta vaří tuhle omáčku, procedí do ní šťávu z citrónu*.
- [B] Toto slovo je v daném kontextu expresivní, stejně jako v souvětí *Když táta vaří tuhle omáčku, procedí do ní šťávu z citrónu*.
- [C] Toto slovo není v daném kontextu expresivní, v souvětí *Když táta vaří tuhle omáčku, procedí do ní šťávu z citrónu* však expresivní je.
- [D] Toto slovo je v daném kontextu expresivní, v souvětí *Když táta vaří tuhle omáčku, procedí do ní šťávu z citrónu* však expresivní není.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 27–30

Není mnoho výrobků českého původu, které by si získaly oblibu v zahraničí. Určitě k nim ale patří **samozařazovací** nádoby na rostliny. Tato zařízení vynalezl lékař Tomáš **Syrovátk**a, patentováno bylo v dubnu 1982 a první **samozařazovací** květináč byl vyroben v roce 1984 v obci **Ysukeř**. O působivé novince z Československa pak informovaly časopisy nejen v evropských zemích, ale také v USA či Indii a květináče se brzy rozšířily do celého světa.

A v čem spočívá princip těchto květináčů? Jedná se o dvě vzájemně propojené plastové nádoby: do té **spodní**, v níž jsou zásoby vody, je vložena druhá nádoba se zeminou

31.4

Tou chvalořečí zpyšněl havran ješitný
a zakrákoral: sýr mu vyklouz ze zobce,
a už jej lišák držel. Dodá jízlivě:
„Ach, nejsi němý, zvučný hlas máš, havrane!
Máš všechno možné, všechno – jenom rozum ne.“

(Vzhledem k povaze úlohy nejsou zdroje výchozích textů uvedeny.)

- [A] Text je sonetem: jeho forma odpovídá tomuto typu básně.
- [B] Text je úryvkem bajky: jeho obsah vykazuje znaky tohoto žánru.
- [C] Text je epigramem: jeho forma i obsah odpovídají tomuto žánru.
- [D] Text je kaligramem: jeho forma i obsah odpovídají tomuto typu básně.
- [E] Text je úryvkem ódy: jeho obsah i užitý jazyk vykazují znaky tohoto žánru.
- [F] Text je úryvkem elegie: jeho obsah i užitý jazyk vykazují znaky tohoto žánru.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 32
Bouře ho zastihla těsně pod vrcholem hory, na nějž ráno vystoupal do podhorského městečka chtěl proto místo přes hřeben dojít raději údolím.

32

Které z následujících tvrzení o výchozím textu je pravdivé?

- [A] Text bude pravopisně správný a smysluplný, doplní-li se čárka těsně za slovo *vystoupal*.
- [B] Text bude pravopisně správný a smysluplný, doplní-li se čárka těsně za slovo *městečka*.
- [C] Text bude pravopisně správný a smysluplný, doplní-li se čárka těsně za slovo *chtěl*.
- [D] Text bude pravopisně správný a smysluplný, doplní-li se čárka těsně za slovo *hřeben*.

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 1–5

TEXT 1

(1) Po srpnové invazi vojsk Varšavské smlouvy do Československa se veškeré naděje na svobodnější život definitivně rozplynuly. Ačkoli několik let poté na mezinárodní konferenci v Helsinkách Československo podepsalo, že bude respektovat základní lidská práva svých občanů, realita byla jiná. Během období normalizace byla lidská práva systematicky potlačována, což vedlo k sepsání manifestu označovaného jako *****, jehož prostřednictvím dali disidenti najevo nesouhlas s **totalitními praktikami**. Vedení KSČ zareagovalo pohotově: zorganizovalo akci, při níž umělci svým podpisem na prohlášení, známém jako *****, vyjádřili loajlitu komunistickému režimu.

(2) Bouřlivou atmosféru té doby přibližuje reportáž Václava Havla, jejíž fragment byl nalezen až v roce 2017, a to v pozůstalosti Havlova blízkého přítele. Na 42 strojopisných stranách tohoto reportážního textu jsou zmíněny okolnosti vzniku **občanské iniciativy**, která kritizovala porušování helsinských dohod, především zde ale Havel popisuje výslechy, jimž byl podroben, a první týdny v ruzyňském vězení.

Reportáž nese typický havlovský rukopis: dlouhá, nikoli však šroubovaná souvětí, duchaplné pointy a neodmyslitelný humor. Například situace, kdy se disidenti snaží ujet vozům StB, je líčena s nadhledem, přestože v **závěrečném finále** této legendární honičky po pražské Hanspaulce byl Václav Havel s přáteli zatčení: *Podobalo se to scéně z kriminálního filmu. Kolemjdoucí pravděpodobně měli dojem, že jde o natáčení, neboť uprostřed chumlu mohli vidět známou tvář Pavla Landovského. Když nás odváželi do Bartolomějské (sídlo Státní bezpečnosti, kde byl Václav Havel vyslýchán – pozn. red.), pomyslel jsem si: To nám ten boj za lidská práva pěkně začíná…*

Kromě zmíněné akční scény přináší text zejména působivou výpověď o duševním rozpoložení člověka, jenž míří do vězení, a o jeho **ambivalentních pocitech**. Michael Žantovský, autor Havlovy biografie, vydané v roce 2014, považuje nalezenou reportáž za brilantní text. Podle něj snese srovnání s tím nejlepším, co proslulý dramatik napsal.

(www.lidovky.cz, upraveno)

TEXT 2

Spojení slov významově blízkých (např. *egoistický sobec* či *jedinečný unikát*) se označuje jako **pleonasmus**. V neumeleckém textu jsou pleonasmy zpravidla považovány za nevhodné, protože některá jejich část je z hlediska významu nadbytečná.

(CZVV)

1 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), či nikoli (N).

1.1 Autorem Havlova životopisu vydaného v roce 2014 je Michael Žantovský.
1.2 Nalezený fragment reportáže byl napsán během prvního týdne Havlova věznění v Ruzyni.
1.3 Osoba, v jejíž pozůstalosti byl nalezen fragment Havlovy reportáže, se přátelila s Václavem Havlem.
1.4 Jedním z typických znaků stylu, kterým psal Václav Havel, je používání nepřirozeně přetváňech a komplikovaných souvětí zakončených pointou.

2 Vypište z první části TEXTU 1 tři přidavná jména, která jsou v textu užitá ve stejném pádě jako slovo *duševní* v úseku *výpověď o duševním rozpoložení*. Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného přidavného jména, tak zapsání jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání.

3 Na každé ze dvou vynechaných míst (*****) v TEXTU 1 patří název určitého dokumentu. Ve které z následujících možností jsou uvedeny oba správné názvy?

- [A] Charta 77 – Anticharta
- [B] Dva tisíce slov – Charta 77
- [C] Charta 77 – Dva tisíce slov
- [D] Dva tisíce slov – Anticharta

4 Které z následujících slovních spojení je v kontextu TEXTU 1 pleonasmem? (Posuzovaná slovní spojení jsou v TEXTU 1 vyznačena tučně. Úlohu řešte na základě informací uvedených v TEXTU 2.)

- [A] totalitní praktiky
- [B] občanská iniciativa
- [C] závěrečné finále
- [D] ambivalentní pocity

5 Která z následujících možností nejlépe vystihuje úsek *podtržený* v TEXTU 1?

- [A] Jde o citaci z Havlova reportážního textu, do níž je vložena upřesňující poznámka redakce.

- [B] Jde o citaci z Havlova reportážního textu, do níž je vložena upřesňující poznámka adresovaná redakci.

- [C] Jde o komentář autora TEXTU 1 k jedné pasáži Havlovy reportáže, přičemž do tohoto komentáře je vložena upřesňující poznámka redakce.

- [D] Jde o komentář autora TEXTU 1 k jedné pasáži Havlovy reportáže, přičemž do tohoto komentáře je vložena upřesňující poznámka adresovaná redakci.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 6	
	Vážená paní Smutná,
	reagují na Váš dotaz[1] ohledně zastřešení balkonu. Kvůli množství rozpracovaných zakázek[2] bohužel nejsme v současné době schopni Vaším požadavkům vyhovět. Jakmile se nám nějaký termín uvolní[3] pan Šikovný, který má na starosti menší zakázky, Vás bude kontaktovat prostřednictvím e-mailu.
	S pozdravem[4]
	Hana Ochotná
	
6 Kam je nutné doplnit čárku, aby byl výchozí text pravopisně správný?	
	<div><ul style="list-style-type: none"> [A] na místo označené [1] [B] na místo označené [2] [C] na místo označené [3] [D] na místo označené [4] </div>
	
VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 7	
	Tvorba spisovatelů, pro něž se vžil o označení *****, byla ovlivněna myšlenkami anarchismu a antimilitarismu. Umělci se vymezovali proti konvencím a maloměřáctví, chtěli odstranit propast mezi uměním a obyčejným životem. Mezi známé představitele této generace patří Fráňa Šrámek (autor sbírky <i>Modrý a rudý</i>) nebo *****(autor poem y <i>Milá sedmi loupežníků</i> či novely <i>Krysař</i>).
	(<i>Česká literatura od počátků k dnešku, upraveno</i>)

7 Na vynechaná místa (*****) ve výchozím textu je nutné doplnit dvě informace:

- správné označení určité generace umělců;**
- správné jméno spisovatele.**

Ve které z následujících možností jsou uvedeny obě tyto chybějící informace?

- [A] generace buřtů – Viktor Dyk
- [B] generace buřtů – Jiří Wolker
- [C] generace beatníků – Viktor Dyk
- [D] generace beatníků – Jiří Wolker

8 Přiřaďte ke každému heslu (8.1–8.3) typ slovníku, z něhož heslo pochází (A–E). (Každou možnost z nabídky A–E lze přiřadit maximálně jednou.) Vysvětlivky: *neologismus* – novotvar; *frazelogie* – věda zabývající se frazémy (řčeními, příslovími aj.); *etymologie* – věda zabývající se původem, vývojem a příbuzností slov

8.1 **lampa**, *lampička*, *lampový*, *lampář*. Přes něm. *Lampe* z fr. *lampe* a to

z lat. *lampas* (svítlna, světlo) z ř. *lampás* tv. od *lámpo* (svítím, zářím).

Srov. *lampion*, *laterna*.

8.2 **kopec** **1.** vrch, pahorek, vyvýšenina   údolí, dolina, kotlina **2.** svah **3.** *hovor*: hromada, kupa, halda **4.** *přen. hovor*: fůra, (neutr.) mnoho, hodně, spousta   málo, troška, drobet, špetka

8.3 **čenglíčtina**, -y **ž. 1.** *angličtina* *užívaná českými mluvčími, po českém způsobu, s českými (výslovnostními ap.) prvky*: věta „I think I sing“ vyzní v čenglíčtině jako „aj sink aj sink“ **2.** *čestina* *smíšená s angličtinou*: věty v čenglíčtině na internetových stránkách

- [A] slovník zkratk
- [B] slovník neologismů
- [C] frazeologický slovník
- [D] etymologický slovník
- [E] slovník synonym a antonym

9 Seřaďte jednotlivé části textu (A–E) tak, aby byla dodržena textová návaznost.

- [A] Prohlásila, že pro tak nadějně děvče jako já je to naprosto nevhodná společnost. Rodiče se jí nakonec rozhodli neodporovat a slavnostně odpískali, že mě tedy do gymnázia pošlou, a táta mi před ní řekl temným hlasem: „Leni, neopovažuj se ještě promluvit s tím Pasqualem Pelusem.“
- [B] Když se učitelka, spokojená s jejich příslibem, s mými rodiči veledůležitě loučila, při odchodu zvolala: „Na tohle děvče jednou budeme velice pyšní.“
- [C] Nabídla se, že sežene knihy, které budu potřebovat. Taký sdělila tátovi (přitom se ale přísně dívala na mě), že mě viděla o samotě s Pasqualem Pelusem.
- [D] Učitelka Olivierová se k nám ten den odpoledne dostavila bez ohlášení, což mámu naprosto vykojelojlo. Táta zarytý mlčel. Dobrou hodinu se je Olivierová snažila přesvědčit, ať mě zapíšu na klasické gymnázium.
- [E] Máma pak celý večer běsnila, že teď mě do té školy pro panstvo budou muset poslat stůj co stůj, jinak by jí ta otravná Olivierová nedala pokoj, a táta zas vyhržoval, že mi zpřeráží obě nohy, jestli se dozví, že jsem se znovu sešla s Pasqualem.

(E. Ferrante, *Geniální přítelkyně, upraveno*)

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 10

proklít/ zabal/ klíčit/ zanikl/ sloupł/ ukrýt/ postřehl/ obrat/ narůst/ sál/ pásl/ jednł
10 Vypište z výchozího textu dvě slova, u nichž nelze bez kontextu rozhodnout, zda jde o spisovný tvar slovesa, či spisovný tvar podstatného jména. Slova posuzujte pouze z hlediska současné češtiny. Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného slova, tak zapsání jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 11–16

Nakonec Diona vyhodili z práce. Důvody výpovědi byly dost nekonkrétní: zkracování úvazků, reorganizace… Já si ale myslím, že to bylo kvůli tomu dosud neobjasněným vraždám tří mužů z naší vesnice. Každopádně Dion se tím vůbec netrápil. Rozhodl se totiž stát překladatelem Williama Blakea.

***** toho se Dion taky pustil do vlastního vyšetřování, a není se čemu divit. Všichni jsme doufali, že nalezení nového důkazu <i>povede</i> k rychlému vyřešení série vražd. Věděli jsme, že všechny tři oběti zemřely po úderu do hlavy nějakým těžkým předmětem. Klidně to mohla být větev. Pak by ale patolog našel zbytky kůry, které by zůstaly na kůži zavražděných. Spíš to tedy vypadalo na něco s hladkým povrchem. Na místě činu se rovněž našlo stopové množství zvířecí krve, pravděpodobně smič.

11 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), či nikoli (N).

11.1 Každá ze tří obětí sériového vraha byla nalezena v tratišti zvířecí krve.

11.2 Tři muži z jedné vesnice byli zavražděni dříve, než Diona propustil z práce.

11.3 Dion zastával hypotézu, že náčelník policie byl zavražděn, protože zjistil, že podnikatel Vepřek bere úplatky.

11.4 Jedna z vyšetřovacích verzí, která zvažovala jako vražednou zbraň těžký předmět s hladkým povrchem, byla pod tíhou důkazů nakonec zamítnuta.

Dion byl zastáncem hypotézy, že šlo o obchodní spory. Důkazy mluvíly jasně: náčelník policie se onoho večera vracel od podnikatele Vepřeka, který mu dal úplatek.

„Vepřek chtěl asi peníze zpátky, tak náčelníka dohnal a něčím ho fláknul,“ tvrdil Dion.

„Ale kdo pak zabil Vepřeka? Předseda?“ spekuloval soused Mátoha.

Diskutovali jsme dlouho. Zásadní roli v případě patně hrály špinavé kšefty toho lumpa Vepřeka. *****, pokud vážně vraždil předseda, tak kdo zabil jeho? Třeba je do té věci namočený i někdo od policie, a proto se vyšetřování tak *vleče*.

O své teorii, že smrt tří vášnivých lovců způsobily smy, které tak pomstily své zabité druhy, jsem už nemluvila. Stejně by se mi smáli. Lidé jsou schopni pochopit jen to, co se jim nacpe do hlavy. Představa spiknutí venkovských papalášů, zkorumpovaných a bez jakékoli morálky, odpovídala tomu, o čem nás denně s radostí informují média, zejména pak televize. **Ta** se ale zvířaty obvykle nezabývají. Ledaže by ze zoo utekl tygr.

(O. Tokarcuková, *Svljž vůz i pluh ved' přes kosti mrtvých, upraveno*)

11 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), či nikoli (N).

11.1 Každá ze tří obětí sériového vraha byla nalezena v tratišti zvířecí krve.

11.2 Tři muži z jedné vesnice byli zavražděni dříve, než Diona propustil z práce.

11.3 Dion zastával hypotézu, že náčelník policie byl zavražděn, protože zjistil, že podnikatel Vepřek bere úplatky.

11.4 Jedna z vyšetřovacích verzí, která zvažovala jako vražednou zbraň těžký předmět s hladkým povrchem, byla pod tíhou důkazů nakonec zamítnuta.

12 Které z následujících tvrzení o dvou slovesech *podtržených* ve výchozím textu je pravdivé?

- [A] První sloveso má v textu stejný význam jako ve větě *Zločince povede k soudu policista*, druhé sloveso má v textu stejný význam jako ve větě *Lem její sukně se vleče po zemi*.
- [B] První sloveso má v textu stejný význam jako ve větě *Zločince povede k soudu policista*, druhé sloveso má v textu stejný význam jako ve větě *Prodej nemovitostí se vleče už dva roky*.
- [C] První sloveso má v textu stejný význam jako ve větě *Tento experiment jistě povede k průlomu v našem bádání*, druhé sloveso má v textu stejný význam jako ve větě *Lem její sukně se vleče po zemi*.
- [D] První sloveso má v textu stejný význam jako ve větě *Tento experiment jistě povede k průlomu v našem bádání*, druhé sloveso má v textu stejný význam jako ve větě *Prodej nemovitostí se vleče už dva roky*.

13 Na každé ze dvou vynechaných míst (*****) ve výchozím textu je nutné doplnit jedno slovo tak, aby příslušný větný celek byl gramaticky správný a v daném kontextu smysluplný. Ve které z následujících možností jsou uvedena obě tato slova?

- [A] Kromě – Až
- [B] Kromě – Jenže
- [C] Navzdory – Až
- [D] Navzdory – Jenže

14 Které z následujících tvrzení o dvou zájmenech tučně vyznačených ve výchozím textu je pravdivé?

- [A] První zájmeno odkazuje ke slovu *kůry*, druhé zájmeno odkazuje ke slovu *média*.
- [B] První zájmeno odkazuje ke slovu *kůry*, druhé zájmeno odkazuje ke slovu *televize*.
- [C] První zájmeno odkazuje ke slovu *zbytky*, druhé zájmeno odkazuje ke slovu *média*.
- [D] První zájmeno odkazuje ke slovu *zbytky*, druhé zájmeno odkazuje ke slovu *televize*.

15 Které z následujících tvrzení odpovídá výchozímu textu?

- [A] Vypravěčem je postava, jejíž jméno je ve výchozím textu uvedeno.
- [B] Vypravěčem je postava, jejíž jméno není ve výchozím textu uvedeno.
- [C] Vypravěčem není žádná z postav, jeho jméno je však ve výchozím textu uvedeno.
- [D] Vypravěčem není žádná z postav, jeho jméno tedy není ve výchozím textu uvedeno.

16 Ve kterém z následujících úseků výchozího textu se nevyskytuje žádný expresivní jazykový prostředek?

- [A] něčím ho fláknul
- [B] hrály špinavé kšefty
- [C] tři oběti zemřely po úderu
- [D] spiknutí venkovských papalášů

17 Která z následujících vět *není* zapsána pravopisně správně?

- [A] Milanovy znalosti jsou skutečně ohromující.
- [B] S nadšením přečetla všechny Svěrákovy povídky.
- [C] Ve všech kategoriích nakonec zvítězili Martinovi psi.
- [D] Sourozence Svobodovi jsem už nějakou dobu neviděl.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 18–22

(1) Zájem o polární kraje projevovali lidé už odpradáвна. Svědčí o tom například kniha *Inventio Fortunata*, v níž neznámý autor líčí cestu k severnímu pólu, kterou **kolem** roku 1360 podnikl jeden františkánský mnich.

(2) Zmíněné dílo, ve své době velmi populární, obsahovalo mimo jiné pasáž, v níž byl zobrazen sever Země: podle autora cestopisu se tam setkávají vody čtyř světových oceánů a vytvářejí vír, z jehož středu ční magnetická skála – severní pól. V době renesance se tímto popisem inspirovali při tvorbě svých map někteří kartografové. Sdíleli všeobecné přesvědčení, že je možné nebezpečnou oblastí severních vod překonat, přestože je v létě plná plouvoucích krachů a v zimě zamrzá docela. Věřili, že bude-li loď mířit stále na sever, dostane se na volné moře, po němž se dá doplnout třeba až do Číny.

(3) Tato teorie zaujala koncem 16. století Willema Barentse, když se snažil najít vhodnější trasu pro obchodní loď. ***** Plavba z Evropy na Dálný východ by se **ale** podstatně zkrátila, pokud by se dalo plout **podél** severního pobřeží Eurasie. Barents se sice dostal až k souostroví Nová země, nicméně drsné podmínky v polárních krajích ho donutily se vrátit. Na jeho odkaz navázali další mořeplavci. Vitus Bering nalezl roku 1728 průliv mezi asijským a severoamerickým kontinentem, ani on **však** vytyčeného cíle nedosáhl. Objeplout severní pobřeží Eurasie se poprvé podařilo teprve o 150 let později. Tím šťastným byl Adolf Nordenskjöld a trasa, po níž plul, se nazývá Severní mořská cesta.

Severní mořská cesta je průjezdná maximálně čtyři měsíce v roce. Nákladní loď ovšem musí mít doprovod ledoborců, které jím razí cestu. Taková přeprava je dost nákladná, proto poptávka po ní není vysoká. Většina dopravců preferuje delší, zato celoročně přístupnou cestu Suezským průplavem.

Možná ale časem tento názor přehodnotí – svou roli mohou sehrát změny klimatu i nestabilní ceny energií.

(radiozurnal.rozhlas.cz; www.e15.cz; www.hedvabnastezka.cz, upraveno)

23 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), či nikoli (N).

18.1 Adolf Nordenskjöld plul po trase, která se nazývá Severní mořská cesta, v 2. polovině 19. století.

18.2 Jediným důvodem, proč je přeprava nákladu Severní mořskou cestou drahá, je malá poptávka po těchto službách.

18.3 Autorem cestopisu *Inventio Fortunata* je františkánský mnich, který se jako první člověk v historii dostal až na severní pól.

18.4 Pasáž z díla *Inventio Fortunata*, v níž byl popsán sever Země, se v období renesance stala inspirací pro některé tvůrce map.

19 Ve které z následujících možností je uveden syntakticky bezchybný větný celek, který patří na vynechané místo (*****) ve výchozím textu?

- [A] Cesta za čínským či japonským zbožím vedoucí okolo jihu Afriky, která totiž byla velmi dlouhá.
- [B] Cesta za čínským či japonským zbožím vedoucí okolo jižního cípu Afriky byla totiž velmi dlouhá.
- [C] Cestou za čínským či japonským zbožím vedoucím okolo jihu Afriky, která totiž byla velmi dlouhá.
- [D] Cestou za čínským či japonským zbožím vedoucím okolo jižního cípu Afriky byla totiž velmi dlouhá.

Kterýmžto padáním se proměňuje v muže.

(2) Vyrostě z košílky a škobrtne jen zřídka. *To dyž* ho ošidí ta lasička, ta Lidka, nějaký přechodník **anebo** panák líhu. Už zvládnul zemskou tíhu, mládenec! S rukama v kapsách po světě se klátí a propastí jsou pro něj čírej hec, že naučil se vůbec nepadatí.

(3) No ale právě dyž to nejlip umí, dyž nohy nehlídá a v hlavince mu **zněj** vznešený myšlenky jak háký hvězdný splavy, najde se kamínek, najde se beznáďe, *zašepátí horečka* **či** suchý stýblo trávy. von padne a už nevstane. Trošku se zaprášilo.

A velkej bude světa soud, esli směl takhle upadnout a jaký to s ním bylo.

(J. Kainar, *Jaký to s ním bylo*)

TEXT 2

Nespisovné slovo s proteží (proteze = přidání souhlásky před počáteční samohláskou slova) se vyskytuje např*.* v nářečním slovním spojení <i>hu nás doma</i> .
(CZVV)

24 Tvrzení č. 1: Čím méně padů člověk v dětství zažije, tím dříve dospěje. Tvrzení č. 2: Nejhorší pád přijde ve chvíli, kdy si člověk začne dávat na vše pozor.

Odpovídá alespoň některé z výše uvedených tvrzení TEXTU 1?

- [A] TEXTU 1 odpovídá pouze tvrzení č. 1.
- [B] TEXTU 1 odpovídá pouze tvrzení č. 2.
- [C] TEXTU 1 odpovídá každé z těchto tvrzení.
- [D] TEXTU 1 neodpovídá žádné z těchto tvrzení.

25 Ve které z následujících možností je uvedeno nespisovné slovo s proteží? (Posuzovaná slova jsou v TEXTU 1 vyznačena tučně. Úlohu řešte na základě informací uvedených v TEXTU 2.)

- [A] von
- [B] dyž
- [C] anebo
- [D] zněj

26 Které z následujících tvrzení o dvou úsecích *podtržených* v TEXTU 1 je pravdivé? (Každý z posuzovaných úseků se skládá ze dvou veršů.)

- [A] Personifikace se uplatňuje v každém z těchto úseků.
- [B] Personifikace se neuplatňuje v žádném z těchto úseků.
- [C] Personifikace se uplatňuje pouze v úseku *podtrženém* v první části textu.
- [D] Personifikace se uplatňuje pouze v úseku *podtrženém* ve třetí části textu.

27 Vypište z druhé části TEXTU 1 neslabičnou předložku vyjadřující *umístění uvnitř nějakého prostoru*.

28 Přiřaďte k jednotlivým dvojicím autorů (28.1–28.4) příslušné tvrzení (A–F).

(Každou možnost z nabídky A–F lze přiřadit maximálně jednou.)

28.1 Edgar Allan Poe – Daniel Defoe
28.2 Lev Nikolajevič Tolstoj – Victor Hugo
28.3 Jules Verne – Anton Pavlovič Čechov
28.4 Walter Scott – Johann Wolfgang Goethe

- [A] První autor, považovaný za zakladatele literatury fantasy, tvořil zejména v 1. polovině

20. století; druhý autor, známý představitel osvěcnství, se ve svých dílech zabývá především sociální problematikou.

- [B] První autor, považovaný za zakladatele vědeckofantastické literatury, tvořil zejména v 2. polovině 19. století; v tomto období byl literárně činný i druhý autor, proslulý svými dramaty s oslabenou dějovostí.
- [C] První autor, považovaný za zakladatele detektivního a hororového žánru, byl literárně činný v 1. polovině 19. století; druhý autor proslul románem vydaným v 1. polovině

18. století, jehož ústřední hrdina se stane trosečníkem.

- [D] První autor, čelný představitel romantismu, je známý především díky svým historickým románům; druhý autor, představitel preromantického hnutí, napsal román v dopisech, jehož hrdina po prožitém utrpení spáchá sebevraždu.
- [E] První autor, čelný představitel realismu, napsal psychologický román, jehož hrdina Raskolnikov spáchá bez výčitek vraždu; druhý autor napsal v 2. polovině 19. století román z městské periferie, v němž je zachycen vliv alkoholismu na člověka.
- [F] První autor, čelný představitel realismu, napsal román, jehož hrdinka Anna volí sebevraždu jako únik z bezvýchodné situace; druhý autor, známý představitel romantismu, proslul románem, jehož ústředním hrdinou je bývalý galejník.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 29–32

Dne 15. dubna 2019 krátce před setmněním začala ve francouzské metropoli hořet katedrála Notre-Dame, jedna z nejvýznamnějších gotických památek. *****, dalších sto vynášelo z budovy c

(*ct24ceskatelevize.cz*; *www.dotyk.cz*;
www.seznamzpravy.cz, *upraveno*)

29 Najděte ve výchozím textu čtyři slova, která jsou zapsána s pravopisnou chybou, a napište je pravopisně správně.

Ohebná slova запиšte bezchybně ve stejném tvaru, ve kterém jsou užita v textu. Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného slova, tak zapsání jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání. Výraz *Notre-Dame* je zapsán správně.

30 Kterou z následujících možností je nutné doplnit na vynechané místo (*****) ve výchozím textu, aby příslušný větný celek byl smysluplný?

- [A] S plameny bojovalo přes čtyři sta hasičů
- [B] S plameny se usilovně zápasilo až do svítání
- [C] V chrámu se nacházelo více než sto vzácných obrazů
- [D] V chrámu byly už za soumraku patrné opravdu rozsáhlé škody

31 Které z následujících tvrzení odpovídá výchozímu textu?

- [A] Autor výchozího textu zpochybňuje názor náčelníka hasičů.
- [B] Oslovení odborníci zpochybňují termín zmíněný na tiskové konferenci.
- [C] Autor výchozího textu zpochybňuje postup při zásahu hasičských jednotek.
- [D] Oslovení odborníci zpochybňují příčiny časových prodlev během rekonstrukce.

32 Které z následujících slov je ve výchozím textu součástí přísudku?

(Posuzovaná slova jsou ve výchozím textu vyznačena tučně.)

- [A] ikonické
- [B] složitá
- [C] olověné
- [D] proslulý